

De eerste school in Bussum (3 slot)

In het vorige Contactblad stelde ik de vraag hoe laat de school begon, omdat er nergens een tijdstip te vinden was. En sterker nog: hoe konden de ouders het tijdstip bepalen wanneer de kinderen naar school moesten? In die tijd zullen de meeste mensen wel geen klok gehad hebben en zeker geen horloge hebben bezeten. Tot mijn grote genoegen reageerden enkele leden van onze kring op mijn vragen. De heer L. de Beer, die destijds het buurmeesterboek van Bussum (1750-1809) leesbaar maakte, wees mij er op dat volgens het buurmeesterboek het klokkentouw van de St. Vituskapel (het latere Irenegebouw) nogal regelmatig vernieuwd moest worden. Dat wijst dus op zeer regelmatig gebruik van de luidklok. Bovendien had de schoolmeester o.a. ook de functie van klokkenluidder. Overigens lagen heel vroeger alle woningen, vooral de boerderijen, heel dicht rond de Sint Vituskapel, waar de school praktisch naast lag.

De heer Ad Jansen herinnerde zich dat zijn grootvader over een zeer grote zandloper beschikte, Gezien zijn handgebaren, ongeveer 40 centimeter groot! Iemand anders wees op de vertrouwdheid van de boerenbevolking met de natuur, de opgaande zon, de dieren en dergelijke.

Ik ben zelfs zo ver gegaan om het dagblad De Gooi- en Eemlander, met name de daarin opgenomen rubriek "Vragen staat vrij", om informatie te vragen. De beantwoorder schatte in, dat rond 1850 klokken reeds vrij algemeen in gebruik waren en de zon ook een vrij grote rol speelde in het globaal bepalen van de tijd. Verder kwam hij helaas ook niet.

U zult zich afvragen waarom ik zo lang

stil sta bij het begrip tijd. Het heeft mijns inziens toch iets met geschiedenis te maken. Het lijkt erop dat men vroeger de tijd *had* en de tijd ons nu te *pakken* heeft. Hoe dikwijls hoor je niet: "Sorry, ik zou het wel willen doen, maar ik heb helaas zo weinig tijd."

Hoe laat begon de dorpschool? Ik dacht om negen uur, omdat ik vroeger zelf om 9 uur op school moest zijn! Nu bestaat er een heel aardig boekje, getiteld 'Het dagelijks leven van onze voorouders in het midden van de 17^e eeuw', geschreven door Haye Thomas. Op blz. 37 valt te lezen: "Het viel natuurlijk niet mee om een jeugdige bende kinderen in de hand te houden: temeer daar de school van 's morgens zes tot 's avonds zeven uur duurde." Dat zegt natuurlijk niet, dat onze dorpschool ook om zes uur 's morgens begon, maar waarschuwt wel om niet zo maar iets te veronderstellen.

Mocht u geïnteresseerd zijn in historische achtergrond, dan is het boek 'Holland rond 1840' (aspecten van het dagelijks leven op het Hollandse platteland) hoogst interessant. Het zou fijn zijn voor onze leden als we een dergelijk boek op onze kring hadden.

Gerard Langemeijer

N.B. In een volgend Contactblad zal de heer B. de Beer reageren met een aanvulling over drie generaties schoolmeester Ledder.